

Sandhed, Kundskab, Dyd og Tro forenet.

Nummer 19	1. Oktober 1909	58. Aargang

Utahs arkæologiske Expeditions interessante Opdagelser i det nordlige Mexico og sydlige Utah.

Arkæologien (Oldkundskab) har været og vil fremdeles vedblive at være en af de mægtigste Løftestænger til at fjærne det Vantroens og Mistroens Dække, der siden Mormons Bogs første Udgivelse i 1830 har skjult den for dem, der bestride dens guddommelige Oprindelse; thi Beretningen om Joseph Smiths Syner og Englebetjening i Forbindelse med Fremkomsten af de Plader, fra hvilke Bogen blev oversat, antages kun af dem, der annamme Tro paa Læren og forene sig med Kirken, til Trods for, at der i de senere Aar fra Jordens Skjød er fremdraget saa mange Beviser for Bogens Ægthed. Bibelen troes og antages af Hundred-Tusinder, uden at de forlange det Ringeste til at konstatere dens Ægthed, og det er ikke lykkedes dens Modstandere at gjøre den upopulær. Mormons Bog derimod har haft flere og mægtigere Modstandere, der alle synes at have været rede til at slaa den ned med eet Slag; men dens Historie er af den Beskaffenhed, at de opmærksomme Granskere ved Hjælp af mundan Viden bringes til at tænke og tvinges til at erkjende, at de staa overfor et monumentalt Værk, der hverken har sit Udspring fra simpel Fanatisme eller fra lavt beregnet Bedrag. Arkæologien har særlig været en Nøgle til at udtyde meget af det Gaadefulde, der knytter sig til flere af Begivenhederne i Mormons Bog, og „Stjernen" har ofte omtalt nye Opdagelser paa dette Omraade i Amerika. Denne Gang glæder det os at kunne yde et nyt og betydnings-

fuldt Tillæg til disse Skatte, som ere blevne bragte for Lyset af en i Salt Lake City udrustet Expedition, blandt hvis Deltagere der findes fremragende Videnskabsmænd af Utahs egne Sønner. Mr. Donald Beauregard skriver desangaaende til „Deseret News", Mormonkirkens største Dagblad: „Den mest betydningsfulde og interessante Huleboer-Ruin, som er kommet til Verdens Kunskab, siden Hulepaladset i Mesa Verda i Colorado blev bragt for Lyset, er nu for første Gang bleven nøjagtig undersøgt og fotograferet af vor arkæologiske Expedition. Den kommer næst efter Hule-Paladset i Størrelse og indeholder 150 Værelser, omtrent alle vel vedligeholdte. Den blev opdaget af Richard Wetherill fra Pueblo i 1894, og han besøgte den igjen i 1897. Derefter laa den urørt til sidste Sommer, da John Wetherill fra Utah besøgte den. Han er et af Expeditionens mest aktive Medlemmer, og han ydede sin Tjeneste som Vejviser for Dr. Hewitt i Juni Maaned. Senere besøgte han i Forening med Prof. Cummings Stedet, og vort Selskab er nylig naaet dertil. Alle enige om, at vi have set et af de mest interessante og storslaaede Syner af den Slags i den hele Verden.

„Denver Post" og andre indflydesrige Blade have spredt Nyheder baade i Øst og Vest om, at Dr. Hewitt er Opdageren baade af disse Huleboliger og af flere andre Fund af formentlig Interesse; men derved gjøres der stor Uret baade mod vor Expedition og mod Mr. Wetherill, som i Forening med sin Hustru i flere Aar har forsøgt at opdage de fabuløse Undere, der ifølge Traditioner blandt baade Navajos- og Utes-Indianerne skulle findes, men som disse have beholdt som en Hemmelighed for sig selv. Der var nemlig Tale om Grotter, større end Kentucky-Hulen, og naturlige Klippebroer, større end dem, der findes i det sydlige Utah. Dr. Hewitt saa' ingen saadanne og vilde heller ikke have fundet forannævnte Ruiner, hvis vor Expedition ikke havde været. Sidste Sommer forsøgte Prof. Cummings med Mr. Wetherill og Selskab at finde Stedet og bar selv Omkostningerne ved Forsøget, men af Mangel paa Kjendskab til Beliggenheden forfejlede de deres Maal. Denne Sommer trængte Expeditionen frem til Stedet, og Dr. Hewitt, hvis Udgifter bares af Expeditionen, blev tilfældig ledet dertil af Mr. Wetherill, der siden sit mislykkede Forsøg var kommen i Besiddelse af bedre Oplysninger hos Navajos-Indianerne. Dette meddele vi for at give Æren til den, hvem den tilkommer, og for at rette paa fejlagtige Meddelelser.

Iblandt de Lærde bliver Opdagelsen af et saadant Klippe- eller Hulepalads af uhyre og vidtrækkende Betydning derved, at det kaster et fuldstændigt nyt Lys over det oldhistoriske Amerikas Indvaanere og stiller dem meget højere i virkelig Civilisation. Hidtil har Hulepaladset været at betragte som en Undtagelse fra det almindelige Hulehus, maaske nærmest som en Slags storstilet og imponerende Prøve paa den Art

Bygningskunst, der udkrævede saa meget mere Arbejde i sin Konstruktion. Dette Hus eller Palads, fuldt saa stort og prægtigt som noget andet, beliggende i en helt anden Del af Landet, besidder først de samme Punkter, men har desuden en hel Del specielle Ejendommeligheder. Det ligger i en af Nordamerikas fjærneste, men ogsaa mest maleriske Egne i Arizona, omtrent 10 engl. Mile syd for Utahs Grænselinje. Den almindelige Antagelse har hidtil været, at denne Del af Landet var en endeløs Vidde; nu viser det sig, at det er en kontrastiv Masse af dybe Bjergpas og Højlandsflader, meget farlige for den Uindviede at befærde og overmaade sparsomt beboede af en Del adspredte Indianerstammer. For at kunne naa vort nye Palads maatte vi medbringe Pakdyr 200 Mile over meget vanskelige Veje, ofte uden Græs til Dyrene og uden Vand til os selv. Dette vil maaske forklare Aarsagen til, at Stedet er forbleven ukjendt for de Hvide.

Bjergpasset, hvori dette besynderlige Byggeværk findes, danner en uregelmæssig Halvcirkel i Navojo-Bjergene fra Sydøst, indtil det ender i San Juan Floden 80 Mile højere oppe. Da Kit Carson rejste derigjennem i 1866, gav han det Navnet „Leguna". Indianerne dele det i to Dele og kalde den lavere „Kaenta" og den højere „Sega". Det er her, at Ruinerne findes. Bjergpasset snevres paa dette Sted ind til ½ Mil og dannes af en typisk Stenart, imellem hvis Revner der vokser forkrøblet Egeløv og vilde Ribsbuske med en Fylde af modne Bær, der, omend usmagelige at spise, dog saa' meget fristende ud for den vansmægtende Expedition. Paa begge Sider rejse Bjergvæggene sig lodret til en Højde af 500 Fod, saaledes at de ikke kunne bestiges fra nogen Kant. 20 Fod over den bratte Brink og lige over en fremspringende skjæv Flade findes den ægformede Hule, der hælder 75 Fod indad til en Højde af 250 Fod og 300 Fod bred. Væggene ere dekorerede med fantastiske Figurer, der ere dannede af Regnvandet, som løber ned fra det højereliggende Terrain, og her og der ser man endmere underligt udseende Figurer, der ligne Hieroglypher.

Det første Syn af Paladset, set fra den modsatte Side af Bjergpasset, hvorfra man iagttager dets Taarne og nedstyrtede Mure, vil uvilkaarlig fremtvinge Udbrud af Forundring selv fra den mest flegmatiske Natur. Efter at vi med stort Besvær havde arbejdet os igjennem det sammenvoxede Krat, hvor alle Spor af Vej eller Fodsti forlængst vare forsvundne, og vare naaede op ad den 20 Fod høje Brink, fandt vi Mærker efter Fødder paa Trin, der en Gang vare indhuggede i Stenen, og som havde tjent som en Stige til baade Indgang og Udgang. Disse Trin lede til Centret af Hulen, der herfra breder sig langt til alle Sider og er opfyldt med smaa Værelser, der mere ligne Dueslag end menneskelige Boliger. En Slags Korridor i uregelmæssige Bugtninger løber mellem den ydre og indre Række af disse Værelser og giver

Adgang til de fleste af dem. Ligesom man ogsaa ad den samme Korridor kan komme op paa Taget eller ned i Kjælderen og tilsidst til Hulens yderste Punkt, hvor en Udkigsstation findes paa en smal Udbygning omtrent 10 Fod højere end Resten af Ruinerne.

Følger man Vejen i Korridoren til Venstre, finder man Værelser af alle Størrelser og Former, dog mest firkantede, gjennemsnitlig 15 Fod i Firkant og 8 Fod høje, enkelte 4 Fod brede og 4 Fod høje. Indgangen til de øverste Værelser er almindelig paa Væggen og er 2 Fod bred og $2^1/_2$ Fod høj, netop stor nok til at krybe gjennem, medens Indgangen til mange af de øvrige Værelser er fra Taget ved en smal Stige, der fører til en langt mindre Aabning.

Saa snart man kommer ind i et af disse Værelser, befinder man sig i Mørke, der bliver saa meget tættere, fordi man forlader det blændende Lys udenfor. Loftet er konstrueret af Cedertømmer, der er lagt aldeles fladt, og alle Aabninger ere dækkede af Bark og Ler. Det er fuldstændigt tilsmurt af Sod efter Aarhundreders Brug. Væggene ere ligeledes sorte af Sod; de ere udpudsede i Ler, men ellers blottede for al Ornamentering og staa maaske som den Dag, de først bleve fuldførte. Flere Steder fører et firsidigt Hul til et andet ligesaa mørkt Værelse nedenunder. Saaledes er det i en hel Serie af Værelser, der hver har sin Bestemmelse, som Kjøkken, Dagligværelse eller Soveværelse. I overflødige Hjørner findes der ganske smaa Værelser, for smaa til Beboelse for Mennesker, og almindeligvis findes paa Gulvet Majsstokke og andre Levninger, der lade formode, at de have tjent som Oplagssteder for Korn og andre Fødevarer. Følger man derefter Vejen til Højre, finder man en lignende Korridor; men blandt Værelserne findes adskillige „Kivas“ eller Gudsdyrkelseshaller, og disse indtage den mest prominente Del af Ruinerne. Disse Haller ere ufuldkommen runde i Stedet for firkantede med en Gjennemsnitsdiameter af 15 Fod og bygget med den største Omhyggelighed. Naar Gruset bortføres og Alt er sat i Orden, ville mange forskjellige Gjenstande, henhørende til religiøse Ceremonier, bringes for Lyset, der i alt Fald tildels ville give en Idee om Beboernes Gudsdyrkelse, som synes at spille en saa betydningsfuld Rolle i Oldtidsruiner.

Naar Jagttageren først har gjenvundet Fatningen efter den Forundring, han har været hensat i, og han mere rolig ser sig om, møder hans Øje overalt paa Taget og paa Gulvene en Uendelighed af Pottemagerarbejde, Alt vel vedligeholdt med Hensyn til Friskhed og Farve, men for Størstedelen ituslaaet. Der findes en saadan Mængde af brudt Pottemagerarbejde i disse Ruiner, at Navajo-Indianerne have givet dem Navnet „Keetseel“, hvilket betyder brudte Potter. Dette Navn vil Stedet sandsynligvis herefter beholde. Det meste af Pottemagerarbejdet er af allerfineste Kvalitet med Dekorationer i Sort og Hvidt, og det

røber en Kunst og Smag, der i den Retning endnu ikke er overgaaet af noget andet Folk. Det er især Tilfældet med mange af de store „Ollas" eller Krukker, der ere 2 Fod brede; disse ere fuldkomne baade i Form og Dekorationer. Spredte omkring paa Tagene findes der ogsaa mangfoldige Mantatas og Manos eller Kværnstene, der have været anvendte til at male Korn, hvilket yderligere beviser, at Beboerne af disse Steder have været Agerbrugere, ligesom det ogsaa beviser, at mange Familier have boet sammen, saa at hver havde sine Stene at male sit Korn paa, der forøvrigt var af højeste Vigtighed i deres Husholdning. Ligeledes fandtes der flere fint udførte Stenøxer spredte omkring, men tilsyneladende ubrugelige blandt de seneste Indvaanere; dog bar Tømmeret i Vægge og Tag tydelige Mærker af at være forarbejdet med det Slags Værktøj. Saaledes findes et Stykke Tømmer udenfor en af Murene, 40 Fod langt og 14 Tommer i Diameter, som er tilhugget med Stenøxe. Dette er et Arbejde, der har krævet baade Taalmodighed og Styrke og taler til Gunst for den, der har udført det. Foruden de allerede nævnte er der ingen tilsyneladende Levninger af Betydning. Nu er der tilbage at udgrave, samle og sammensætte det, som forefindes, hvilket vil koste store Summer, men uden Tvivl bringe rig Belønning.

Prof. Cummings har udregnet, at hvert saadant Hus let kunde afgive Plads for mindst 500 Mennesker, og Canyon (Bjergpasset) med sine smukke Flader og sin rige Muld kunde let afgive Brød til dobbelt saa mange. Hvor Egekrat og Ukrudt nu voxer og dør og Tiden ruger over omstyrtede Ruiner, florerede en Gang en høj Civilisation, der paa en mysteriøs Maade er tagen bort fra Jorden."

Mr. Stuart Young, Expeditionens officielle Fotograf, meddeler i samme Blad Følgende: „Jeg tror, at denne Expedition har været den mest heldige af alle dem, der ere foretagne i den Del af Landet. Vi medbringe omtrent 300 Exemplarer af Pottemagerarbejde og Kurve med andre Rariteter. Ligeledes medføre vi et Kvantum Korn, Majs og anden Sæd, hvilket Alt vil blive underkastet en Analyse. Kurvene ere meget sjældne og af høj Kultur, hvorfor Kurvearbejde er stærkt efterspurgt; derimod er Pottemagerarbejde almindeligt i alle Huleboerruiner. Vor vigtigste Opdagelse var imidlertid Ruinerne, som ovenfor ere omtalte af Mr. Beauregard, af hvilke vi medbringe en hel Del udmærkede Plader. Vi fandt ogsaa en naturlig Bro, der i Størrelse langt overgaar alle tidligere fundne. Den er 301 Fod høj og 274 Fod lang; den største Bro i den første Gruppe er kun 225 Fod høj og 261 Fod lang. Den nysopdagede er beliggende i Ti-Mil-Canyon, 4 Mil Nord for Utahs sydlige Grænselinje. Paa Toppen laa forstenede Fossiler af overordentlig Størrelse, hvilket viser, at Dyrene en Gang her have været af en meget større Art end i Dag. Det er meget tvivlsomt, om nogen hvid Mand nogensinde

har set denne mærkelige Bro, der kun kan naas ad lange Omveje. Alle vore indvundne Samlinger vilde blive bragte til Utah Museum og der danne et meget værdifuldt Tillæg til dets videnskabelige Skatte, der allerede før ere indvundne ved arkæologiske Expeditioner."

Nordpolen er naaet!

Et Telegram fra Lerwick paa Shetlandsøerne meldte forleden kort og godt: „Dr. Cook naaede Nordpolen den 21. April 1908, ankom Maj 1909 fra Kap York til Upernivik. Kap York'erne bekræfte til Knud Rasmussen Cooks Rejse".

Hele Verden blev forbauset og opfyldt af Nysgjerrighed efter at faa mere at vide om den Del af vor Klode, over hvilken Hemmelighedens tykke Slør hidtil har hvilet. Men hvem var Opdageren? Doktor Frederick A. Cook! Man havde knyttet Navne som Peary, Nansen, Sverdrup, Amundsen og Mylius Eriksen m. Fl. til Nordpolens Opdagelse, medens Dr. Cooks Navn var helt ukjendt. Det faldt imidlertid i hans Lod at plante det amerikanske Stjernebanner paa vor Klodes geografiske Nordpol, og herom skriver New York Herald's Periserudgave følgende:

„Den 14. April 1908 var Expeditionen naaet frem til en Afstand af ca. 100 engelske Mil fra Polen. Temperaturen var 40 Grader Celsius under Frysepunktet, og Havet var fuldstændig tilfrosset, og alle Spalter mellem de optaarnede Ismasser vare dækkede med fast Is. Forskjellige Omstændigheder tydede paa, at Cook og hans Folk vare nær ved Land. I Horizonten viste der sig stadig vexlende Luftspejlinger med vidunderlige Skove og mystiske Landskaber. Langsomt, men sikkert fortsatte Expeditionen Vejen mod Nord, og den 21. April viste de anstillede Observationer 89 Grader 59 Minutter og 46 Sekunder. Polen var i Sigte! De sidste 14 Sekunder tilbagelagdes hurtigt; Expeditionen havde dermed naaet det attraaede Maal, og her plantede Cook det amerikanske Flag.

Dette skete den 21. April 1908. Solen stod da lige i Syd og viste altsaa Middag; men her, hvor alle Meridianer løbe sammen, existerer intet Klokkeslet. Med eet Skridt kunde Cook gaa fra den ene Side af Jorden til den anden, fra det ene Klokkeslet til det andet, fra Middag til Midnat. Nord, Øst og Vest er forenede i eet Punkt, og overalt, hvor Øjet ser hen, er det Syd.

Thermometret viste en Temperatur af 38 Grader, Barometret stod paa 29,83 engelske Tommer. Rundt om var der fuldstændig øde og stille. Intet Steds var der Tegn til Liv. En Følelse af trykkende Ensomhed bemægtigede sig Cook, mens han stod paa dette Punkt, der i saa mange Slægtled har været Maalet for Menneskets Higen. Kun Is og atter Is, som Solen gav et rødligt Skjær.

I 2 Dage bleve Cook og hans Ledsagere paa Polen, og den 23. April tiltraadte Expeditionen Tilbagerejsen, der formede sig lige saa besværlig og farlig som Rejsen frem. Daglig maatte der kæmpes med Kulden og Mangel paa tilstrækkelige Levnetsmidler. Forholdene bleve først bedre, da Expeditionen i September Maaned naaede frem til Baffinsbugten.

Her slog Expeditionen ind paa Vejen til Kap Sparbo, hvor Cook fandt det hensigtsmæssigst at gaa i Vinterkvarter. Expeditionens Medlemmer gravede en dyb Hule i Jorden og tilbragte her den lange, mørke Vinter, til Solen den 8. Februar i Aar atter viste sig over Horizonten. Expeditionen brød derefter op i Retning af Anotok, og den 15. April ankom den til den grønlandske Kyst, hvor den modtoges af Amerikaneren Whitney og den eskimoiske Befolkning."

Danmark har altsaa mærkelig nok haft Æren af at yde Forskeren Bistand ved hans Udrustning paa Opturen, da Anotok paa Grønland blev hans Udgangspunkt, og paa Grønland var det ogsaa, at han landede den 15. April 1909 og fik den første Hilsen fra den civiliserede Verden, som han ikke havde staaet i Forbindelse med siden Januar 1908. Med „Hans Egede", et af det grønlandske Handelskompagnis Skibe, tog han til Danmark, og Lørdagen den 4. September modtoges han med enestaaende Ovationer i Kjøbenhavns Havn af alt Stort og Værdigt med Kronprinds Kristian i Spidsen. Da Dr. Cook betraadte Toldboden, blev der en Folkejubel som aldrig før, og i flere Dage blev Danmarks Gjæst Gjenstand for den mest udsøgte Opmærksomhed ved Fester, Banketter og Foredrag; endog hos Kongen var han til Taffel.

Det kgl. danske geografiske Selskabs Guldmedaille overraktes ham af Kronprindsen, som er Selskabets Præsident, og for at fuldstændiggjøre den varme og udelte Hyldest blev der ved en smuk Fest paa Universitetet af Rektor, Professor Torp overrakt ham Universitetets Diplom som Æres-Doktor, en Ære, som det sjældent er faldet i en Udlændings Lod at modtage. Besynderligt nok bragte Telegrafen omtrent samtidig den overraskende Nyhed, at en anden Amerikaner, Løjtnant Peary, ogsaa havde været ved Nordpolen, men et Aar senere, nemlig den 6. April 1909, og han udtalte sig tvivlende angaaende Rigtigheden af Dr. Cooks Beretning om at være Polens Opdager. Men Videnskabsmænd baade i Danmark og andre Lande troede fuldt og fast paa Dr. Cook, og denne lovede til Gjengjæld Kjøbenhavns Universitet at overlade det til Undersøgelse og afgjørende Dom alle sine originale Maalinger og Dokumenter samt de Instrumenter, han havde anvendt ved sine Observationer. Nu er Dr. Cook i sit Hjem i Amerika, hvor Stemningen fuldstændig har vendt sig til Gunst for ham, og Pearys Angreb paa ham ere tildels ophørte. Verden venter nu med spændt Opmærksomhed paa den endelige Afgjørelse, der til Ære for Danmark er lagt i dets Hænder.

John C. Christoffersen,

den nuværende Præsident over Aarhus Konference, blev født i Nørre Torenby, Hjørring Amt, Danmark, den 2. September 1854 af gudfrygtige Forældre, som lærte deres Børn, at Dyd og Retskaffenhed er den største Rigdom, som Dødelige kunne komme i Besiddelse af. Allerede 15 Aar gammel tog han fra Hjemmet for paa egen Haand at erhverve sit Brød. I 1877 blev han bekjendt med Mormonismen, og dette førte til, at baade han og hans Hustru forenede sig med Kirken ved Daab den 1. April 1880. De emigrerede samme Aar til Utah og bosatte sig i Richmond, Cache County. Snart efter sin Ankomst blev han ordineret til Ældste og virkede som Lærer blandt Folket i sit Ward; i 1884 ordineredes han til en Halvfjerds og blev Medlem af det 39. Quorum, hvorefter han virkede som Lærer i Søndagsskolen. Sammen med mange andre gjennemgik han Forfølgelserne i 1888—90. I 1896 modtog han Kaldelse til at udføre en Mission til Skandinavien, virkede 2 Aar i Randers og Esbjergs Grene i Aarhus Konference og var meget velsignet i sit Arbejde, saa at han bragte adskillige ind i Kirken og hjalp flere af dem til at emigrere til Zion. Efter sin Hjemkomst blev han beskikket til at virke som Hjemmemissionær i den Stav, han tilhørte, indtil han i 1908 paany blev kaldet til at udføre en anden Mission i sit Fødeland. Han ankom til Kjøbenhavn den 12. August s. A. og fik anvist Aarhus Konference som Virkefelt. Her arbejdede han i Randers Gren i 11 Maaneder, hvorefter han forflyttedes til Aarhus og overtog Præsidiet over Konferencen efter Andrew H. Andersen, som løstes med Tilladelse til at rejse hjem.

J. C. Christoffersen

Broder Christoffersen er en Mand, som har gjennemgaaet adskilligt i Livets Skole; en Søn, Christian, døde som Missionær i Silkeborg, Danmark, den 23. August 1901, og omtrent samtidig døde 2

andre voxne Børn i Hjemmet i Utah. Dette var haarde Slag, men han velsigner „den Haand, som baade gav og tog". Præs. Christoffersens Helbred er ikke godt, hvorfor han venter inden længe at faa Tilladelse til at rejse hjem; men han er glad for den Lejlighed, han har haft til at yde sin Skjærv til Guds Riges Fremme her paa Jorden.

Missionsnyheder.

Besøg paa Bornholm. Missionspræs. Andrew Jenson sammen med Konferencepræs. James J. Larsen er nylig vendt tilbage fra et 5 Dages Besøg paa Bornholm. De mødtes med Ældsterne og de Hellige der, og i Rønne afholdt de 3 vel besøgte Møder. Ved sidste Møde var der omtrent 125 opmærksomme Tilhørere til Stede, af hvilke adskillige aldrig før havde haft Lejlighed til at høre vor upopulære Læres Principper. Brødrene besøgte alle Byer paa Øen med Undtagelse af een og fik et godt Indtryk af Folket som et Hele. Bornholm var i 50'erne en god Arbejdsmark for vore Missionærer, og mange Hellige ere emigrerede derfra. Udsigterne for Fremtiden ere gode og Arbejderne flittige og energiske.

Daabshandling. I Daabskapellet i Missionshjemmet i Kjøbenhavn blev den 16. Septbr. døbt 6 Medlemmer. Ældste Joseph W. Petersen udførte Handlingen. Den 17. blev en Daabshandling udført af Ældste Oluf J. Andersen, og den 22. administrerede Præs. James J. Larsen Daabsordinancen til 3 nye Medlemmer.

Afrejse. Ældste Jørgen Madsen forlod Kjøbenhavn den 13. September for over Esbjerg at rejse til Liverpool, hvorfra han med Dampskibet „Laurentic" vil fortsætte Rejsen hjem.

Ældsterne E. Stevensen og Rolf C. Wold forlode Liverpool med Dampskibet „Dominion" den 23. September efter at have besøgt Tyskland og Frankrig.

Friluftsmøder. Ældste Anton J. T. Sørensen skriver fra Stavanger, Norge, at Ældsterne i den Gren udfolde en betydelig Virksomhed ved at udsprede Skrifter og Bøger samt ved at afholde Møder saa ofte og saa mange Steder, som der gives dem Lejlighed til. Han havde ansøgt de retmæssige Autoriteter om Tilladelse til at afholde Møder i Stadens offentlige Parker, saaledes som det er tilladt andre religiøse Samfund, men fik Afslag med den Motivering, at Mormonerne ikke regnedes til de Kristne. Efter flere forgjæves Forsøg andre Steder fandt de endelig en frisindet Kjøbmand, der tillod dem at samles udenfor hans Ejendom og bruge hans Trappe som Talerstol. De havde et interessant

Møde med mange opmærksomme Tilhørere. Den følgende Søndag holdt de et andet og bedre besøgt Møde og bekjendtgjorde, at de den næste Søndag vilde holde Møde igjen, hvis Vejret tillod det.

Dette bør være en Opmuntring for andre Missionærer til at agitere med Energi og aandelig Nidkjærhed og til at anvende deres Tid, Midler og Evner til Værkets Forfremmelse, erindrende Kartagenienſernes Ordſprog: „Du kan det, Du vil."

Efteraarskonferencen i Kjøbenhavn

afholdtes i Missionens Hovedkvarter, Korsgade 11, og tog sin Begyndelse Lørdag den 25. September Kl. 8 Aften. Tilstede vare Missionspræsident Andrew Jenson, Redaktionssekretær Oluf J. Andersen, Missionssekretær Henry O. Paulsen, Konferencepræsident James J. Larsen, de i Konferencen virkende Missionærer, Ældste O. H. Nelson fra Malmø som Besøgende og en stor Del Hellige samt nogle Fremmede.

Mødet aabnedes med Salmen: „Vi glædes og frydes i Sang med hverandre". Bøn af Ældste Oluf J. Andersen, hvorefter Salmen: „Jorden med sit Blomsterflor". Efter at Præs. Larsen havde budt de Forsamlede Velkommen, blev der givet Grensforstanderne Lejlighed til at aflægge Rapporter fra deres respektive Grene: James Larsen for Sydvest-Sjælland med Hovedsæde i Slagelse havde gode Forhaabninger for Fremtiden, da adskillige Venner undersøge Læren. James O. Pettersen fra Nordøst-Sjælland med Hovedsæde i Helsingør følte sig opmuntret ved det Arbejde, som var udført der; mere end 12,000 Skrifter og 600 Bøger vare blevne omdelte gratis af ham og hans Medarbejder, og adskillige Fremmede deltoge i Møderne. John E. Larsen fra Sydøst-Sjælland med Hovedsæde i Næstved var tilfreds med Udsigterne der og følte sig tilfreds ved at fortsætte sit Arbejde. Mange synes at være interesserede i at læse Mormons Bog, af hvilke flere Exemplarer ere udlaante blandt Befolkningen. C. H. L. Jensen fra Nordvest-Sjælland med Hovedsæde i Holbæk var ligeledes glad ved det Arbejde, som var bleven udført der; Interessen for at faa Kjendskab til vore Lærdomme øges. Hans C. Hansen fra Bornholm med Hovedkvarter i Rønne kunde ikke berette om nogen synlig Fremgang; dog havde han den Anskuelse, at Tiden igjen maa komme, da Bornholm, som een Gang var en rig Arbejdsmark, atter vil yde sin Andel til Værket, saa at der til de 18 Medlemmer, som nu udgjøre Bornholms Gren, snart maa tillægges flere. John G. Hansen fra Lolland og Falster med Hovedsæde i Nykjøbing havde kun opholdt sig en kort Tid i den Gren, men havde fundet mange gode Venner der ved Siden af de gode Hellige, som findes i de Egne; han var overbevist om, at der ved flittigt Arbejde vilde kunne

opnaas gode Frugter. Præs. Larsen afgav Rapport angaaende Kjøbenhavns Gren, der var i en god Forfatning. Nye Medlemmer lægges stadig til Menigheden, og alle Møder ere godt besøgte. Foruden de regulære Møder i Missionslokalet afholdes der Møder i 3 lejede Lokaler ude omkring i Byen, og Missionærerne udfolde en rosværdig Virksomhed paa alle Omraader. Selv havde han i Forening med Præs. Jenson besøgt Konferencens forskjellige Grene og fundet Tilstanden ganske, som Forstanderne havde rapporteret den.

Præs. Jenson gjorde dernæst nogle Slutningsbemærkninger og udtrykte sin Tilfredshed med de aflagte Rapporter; han opmuntrede Ældsterne til fortsatte og fornyede Anstrengelser, saa at vort Haab til Fremtiden med Hensyn til Værkets Fremgang maa gaa i Opfyldelse. Mødet sluttedes med Salmen: „Guds Aand som en Ild nu begynder at lue". Taksigelse af Henry O. Paulsen.

Søndag Morgen Kl. 10 aabnedes Søndagsskolernes Konference med Salmen: „Atter vi samles i Skolen i Dag". Bøn af Ældste Hans Mikkelsen, hvorefter Salmen: „I vort elskte Deseret". For Tiden er Kjøbenhavns Skole den eneste organiserede i Konferencen, og Forstander Thorvald Pedersen aflagde en udmærket Rapport over baade den finansielle og den statistiske Del af Skolen, hvoraf fremgik, at et betydeligt Antal af Eleverne bestaar af Børn, hvis Forældre ikke høre Kirken til, hvilket er et højttalende Bevis for den Tillid, Forældre have til Skolen, og den Tilfredshed, Børnene finde i den. Paa Opfordring gav Ældste Oluf J. Andersen en lille Oversigt over den teologiske Klasses Program, hvilket er Studiet af Mormons Bog under hans Ledelse. Klassen bestaar for Tiden af 50 Medlemmer, alle Voxne, som tage levende Interesse baade i Bogens Morallære og Historie og i dens og Bibelens gjensidige Bekræftelse af begges guddommelige Ophav. Derefter udførte Skolens forskjellige Klasser et udmærket Program. Blandt de mest fremtrædende Numre var Korlæsning, først af hele Skolen og siden af hver Klasse med Spørgsmaal og Svar, hvilket Alt var overmaade prisværdigt og vidnede om stor Flid hos baade Lærere og Elever. To af den teologiske Klasses Elever gave en kortfattet Oversigt angaaende den Del af Mormons Bog, som er bleven studeret i de forløbne 6 Maaneder. Til Slutning talte Ældsterne Oluf J. Andersen, Henry O. Paulsen og Præs. Jenson til Skolen, Sidstnævnte især om Guds Væsen og Egenskaber. Skolen sluttedes med Salmen: „Min Gud er mit Lys". Taksigelse af Præs. James J. Larsen.

Eftermiddag Kl. 2. Mødet aabnedes med Salmen: „Nu Israels Gjenløser, vor eneste Lyst". Bøn af Ældste John G. Hansen, hvorefter Salmen: „Zions Børn afryster Sorgen". Præs. Larsen fremstod og bød de Forsamlede Velkommen samt forklarede, at det var ønskeligt, at alle de tilstedeværende Missionærer kunde faa Lejlighed til at udtale sig;

men da der var saa mange, maatte hver af dem nøjes med højst 3 Minutter; naturligvis kunde der paa den Tid ikke holdes nogen Prædiken; men hver især kunde dog saa meddelt Lidt af sit „Hjærtes gode Liggendesæ". Følgende Brødre talede derefter: Carl Nelson, Carl Christensen, Niels P. Jensen, H. C. Hansen, Orin P. Hansen, Joseph S. Baird, Joseph Petersen, Andrew Larsen, Jens Jensen, Genealog, N. P. Jeppesen, Oliver H. Nielsen fra Malmø, Sverige, O. P. Jensen, J. K. Nicholes, Hans Mikkelsen, Lauritz M. Sørensen, Niels E. Larsen og Alfred A. Johannesen. Resten af Tiden benyttedes af Præsident Jenson, som paa en klar og fyldestgjørende Maade viste, at kun ved sand Tro og Aabenbaringens Aand kan Mennesket kjende, at Jesus er Kristus og Guds Søn. Han sluttede med at vise, hvor vigtigt det er for Jordens Indvaanere at kjende Guds sande Væsen og Egenskaber, og omtalte den trøstesløse Uvidenhed, der raader i al moderne Tanke og Paastand om ham, som er kaldt Abrahams, Isaaks og Jacobs Gud. Mødet hævedes med Afsyngelse af Salmen: „Hav Tak for Profeten, Du sendte". Tasigelse af Ældste L. M. Sørensen.

Aften Kl. 7. Baade den rummelige Sal og Galleriet var vel fyldt, og Mødet aabnedes med Salmen: „O bort, o bort til Bjergets Dal"; Bøn af Ældste James Larsen, hvorefter Salmen: „Nu Zions Banner vajer". Derpaa aflagde Præs. Larsen Rapport over Konferencens Stilling, der som et Hele var god. I det forløbne Halvaar var der udgivet 95,876 Skrifter, 2,764 Bøger, 87,457 Fremmedes Hjem besøgte, 3,898 evangeliske Samtaler, 430 Møder afholdte, 50 Medlemmer døbte og 18 Børn velsignede. Alle de forskjellige Organisationer vare i god Orden, og Alt tydede paa en frugtbringende Tid for Evangeliets Sæd. Dernæst fremstod Præs. Jenson og foreslog Kirkens General-Autoriteter til Opholdelse i de Helliges Tro og Bønner, Andrew Jenson som Præs. over den skandinaviske Mission med Oluf J. Andersen som Redaktionssekretær og Translatør for „Skandinaviens Stjerne", Henry O. Paulsen som Missionssekretær og tilsidst Konferencens Autoriteter som følger: James J. Larsen, Præsident for Kjøbenhavns Konference samt Forstander for Kjøbenhavns Gren med følgende Brødre som hans Medarbejdere at virke i Kjøbenhavn: Joseph S. Baird, Lauritz M. Sørensen, Carl C. Nielsen, Cleam Paulsen, Niels Jeppesen, James O. Petersen, Hans C. Hansen, Carl Christensen, James Larsen, Orin P. Hansen og Niels E. Larsen.

Nordøst-Sjællands Gren: Joseph M. Olsen Forstander med Hans C. Hansen som Medarbejder;

Nordvest-Sjællands Gren: Carl H. C. Jensen Forstander med Ole C. Jensen som Medarbejder;

Sydvest-Sjællands Gren: Alfred A. Johannesen, Forstander med Andrew Larsen som Medarbejder;

Sydøst-Sjællands Gren: John E. Larsen, Forstander med Joseph K. Nicholes som Medarbejder;

Lolland og Falster Gren: Hans Mikkelsen, Forstander med Carl M. D. Simonsen som Medhjælper;

Bornholm Gren: Hans P. Andersen, Forstander med Niels P. Jensen som Medarbejder.

Alle disse Forslag bleve enstemmigt vedtagne.

Præsident J. C. Christoffersen fra Aarhus, som var en Besøgende til Konferencen, blev derpaa præsenteret for de Forsamlede og talede til dem om det almindelige Frafald og Evangeliets Gjengivelse i de sidste Dage ved Joseph Smith. Ældste Henry O. Paulsen dvælede derefter ved Kristi Kirkes Organisation og Vigtigheden af Myndighed til at forvalte i Guds Sted i Evangeliets Tjeneste.

Koret sang: „I himmelsk Fred". Herefter benyttede Ældste Oluf J. Andersen den øvrige Del af Tiden: han tog til Text Matth. 7. Kap. og formanede Alle til paa sig selv at anvende de gyldne Leveregler, der vare udtalte af ham, „i hvis Mund der ikke fandtes Svig". Han udtalte, at Ingen bør bedrage sig selv og tænke, at Vejen til evigt Liv er bestrøet med Roser; nej, Porten er snæver, og Vejen er trang, og kun gjennem Selvforsagelse og Lydighed vil den kristne Stridsmand naa frem til Fredens Hjem.

Mødet sluttedes med, at Koret sang en Anthem: „Herlig er Zion". Taksigelse af James Larsen.

Mandag afholdtes et Præstedømsmøde i to Afdelinger, hvor der gaves hver enkelt Missionær Lejlighed til at aflægge Rapport angaaende sit personlige Arbejde, sine Erfaringer og sin legemlige og aandelige Tilstand. Ældsternes Udtalelser vare glædelige Vidnesbyrd om den Hengivenhed for Gud og den varme Interesse for hans Sag, som besjæler og karakteriserer en sand Kristi Stridsmand, og Alle udtalte de deres Villighed til at fortsætte i det Arbejde, de havde paataget sig at udføre, uanset hvor det behagede Herren gjennem sine Tjenere at kalde dem.

Som en meget behagelig Afvexling mellem de to Møder havde den Kvindelige Hjælpeforenings Funktionærer under Forsæde af Præsidentinden, Kirsten Knudsen, dækket et smukt Bord, fyldt med god Spise, og indbød alle Missionærerne og de besøgende Brødre som sine Gjæster. Under Maaltidet vexledes der med Taler, Sange og uskyldig Munterhed. Der var i Alt 50, som deltoge i den lille improviserede Fest.

Alle Missionærerne ønske gjennem „Stjernen" at udtrykke deres hjertelige Tak for dette smukke Bevis paa Agtelse for og Kjærlighed til dem; de haabe at faa Lejlighed til at vise Gjengjæld, om ikke før, saa i deres velsignede Hjem i det „fjærne Vest".

Om Aftenen Kl. 8 afholdtes et Nadvermøde, hvor de Hellige deltoge i det hellige Erindringsmaaltid, og hvor de forskjellige lokale Auto-

riteter præsenteredes for Opholdelse. Præsidenterne Larsen og Jenson talede til Forsamlingen om de Helliges Pligter, og Præs. Jenson dvælede særlig ved Visdomsordet og de Velsignelser, som følge af Lydighed mod det i Liv og Levnet.

Tirsdag Aften afholdt den Kvindelige Hjælpeforening en meget god og vellykket Konference. Mange vare komne til Stede, baade Hellige og Fremmede, og efter at Præs. Larsen havde kaldt Forsamlingen til Orden og budt de Tilstedeværende Velkommen, blev Mødet aabnet med Sang, og Bøn af Ældste C. H. L. Jensen, hvorefter Kjøbenhavns Forenings Præsidentinde, Søster Kirsten Knudsen, redegjorde for Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar. Hun følte det store Ansvar, der er forbundet med Bestyrelsens Arbejde, men hun var villig til at fortsætte i det Kald, der var bleven hende anbetroet. Paa lignende Maade udtalte sig hendes 2 Raadgivere, Søstrene Anna Jensen og Marie Fyhn. Derpaa oplæste Sekretæren, Søster Karoline Petersen, den statistiske Rapport og Kassereren, Søster Marie Jensen, den finansielle, hvilke begge bleve godkjendte ved enstemmigt Bifald. Efter at en Mandskvartet havde sunget en smuk Sang, talte Ældste N. P. Jeppesen om Hjælpeforeningernes Arbejde og dets Velsignelser i Zion. Præs. Larsen bar Vidnesbyrd om det samme og henviste til mangen Barmhjertighedshandling, der var udøvet baade i Zion og her i Adspredelsen; Foreningernes Antal forøges, saa at der nu er henimod 1000. Paa Grund af den stadige Emigration fra disse Lande er det vanskeligt at vedligeholde saadanne Organisationer i mindre Grene her. Præs. Jenson holdt derefter et livligt og opmuntrende Foredrag angaaende Kvindens Betydning og Mission i Verden som et Hele og i denne Kirke i Særdeleshed og udtalte, at Ingen værdsatte Kvindens Indflydelse i Samfundet saa meget som „Mormonfolket". Hæderligt Ægteskab er Samfundets Grundvold, og enhver Kvinde, som elsker Dyd og Ærbarhed, vil nyde saadanne Velsignelser, der ville fylde hendes Hjærte med Glæde og gjøre hendes Liv frugtbringende og lykkeligt. Mødet sluttedes med Sang og Taksigelse, og Alle gik bort med fornyede Beslutninger om at fortsætte i den gode Sags Tjeneste.

Onsdag Aften var der Foredrag i to Afdelinger. I første Afdeling talte Præs. Andrew Jenson dygtigt og interessant om Evangeliets Gjengivelse ved Englesendelse til Joseph Smith, Kirkens Forfølgelse og Kampe samt endelige Uddrivelse fra de østlige Stater, et Tilflugtssted og Hjem i Utah. I anden Afdeling talte Ældste Oluf J. Andersen i Korthed om Utah, som det er i Dag: Det sociale, politiske og religiøse Liv med nogle af dets gyldne Frugter. Huset var velfyldt med opmærksomme og interesserede Tilhørere, hvoriblandt mange Fremmede.

Om den hele Konferences Forløb kan det siges, at det var en Fest, der var i fuldstændig Harmoni med den store Sag, som vi have viet

vore bedste Evner og Kræfter, og religiøs Patriotisme og aandelig Frejdighed karakteriserede enhver Bevægelse og ethvert Udtryk hos de Tilstedeværende. Istedetfor at fylde vore Møder med en trykkende og formel Højtidelighed, der ofte forvexles med Gudsdyrkelse, føltes der en haabefuld og velgjørende Indflydelse af Tro og Kjærlighed til Gud og hans Værk.

Fredag Aften, før Konferencens Aabning, gav Sangkoret en særdeles vellykket og righoldig Aftenunderholdning, bestaaende af Sang, Musik og Oplæsninger under Medvirkning af gode Kræfter, og det Hele var en særdeles passende Forløber for det, der fulgte efter. Koret, under Ældste L. M. Sørensens dygtige Ledelse, fortjener baade Ros og Tak for den Andel, det havde i, at Kjøbenhavns Efteraarskonference blev saa vellykket.

Henry O. Paulsen,
Konferencens Sekretær.

Dødsfald.

Søster Jensine K. Jørgensen afgik ved Døden i Kjøbenhavn den 8. September efter et flere Maaneders smertefuldt Sygeleje. Hun har i de senere Aar lidt af Kræft, hvilket har nødvendiggjort flere alvorlige Operationer, der dog kun ydede midlertidig Hjælp. Især de sidste 6—7 Maaneder led hun meget, eftersom Nervelidelser vare komne til, og hun tilbragte Tiden vexelvis i Hospitalet og i sit Hjem. Alt, hvad en medfølende og opofrende Husbond ved Lægers og Sygeplejerskers Hjælp kunde gjøre, blev gjort, indtil Døden som en velkommen Befrier endte hendes Lidelser.

Hun blev født i Sjøring, Falster, den 9. Marts 1856 og forenede sig med de Sidste-Dages Hellige den 19. Februar 1891. Fra et tidligere Ægteskab efterlader hun sig en Datter, som bor i Utah; hendes Mand og lille Adoptivsøn begræde her hendes Bortgang. Hun var en intelligent og gudhengiven Kvinde med en stærk Tro paa Gud og hans Riges Principper, hvilket gav hende Styrke til at bære sit tunge Kors med en sand Kristens Taalmodighed.

Begravelsen fandt Sted Søndagen den 12. September fra Kapellet paa Bispebjerg Kirkegaard under Ledelse af Konferencepræsident James J. Larsen. Vort eget store Sangkor under Ledelse af Ældste L. S. Sørensen sang, medens Søster Martha Nielsen spillede paa Orgelet. Trøstende og opmuntrende Ord udtaltes af Missionspræs. Andrew Jenson og Ældste Oluf J. Andersen. En overmaade stor Venneskare var kommen til Stede for at vise den Afdøde og hendes dybtsørgende Mand den sidste Ære. Indtrykket forhøjedes ved, at en Afdeling af Brandkorpset, til hvilket den Afdødes Mand hører, i fuld Uniform gav Møde

med sin florombundne Fane og fulgte Kisten til Graven i sluttede Geledder. Efter at Baaren var sænket i Graven, blev Salmen „Nærmere Gud, til dig" sunget; Graven indviedes af Præs. James J. Larsen, og Alt det, der var jordisk hos Søster Jensine Jørgensen, blev overladt den fælles Moder Jord.

Ifølge hendes Mands Ønske blev Legemet beredt til Begravelsen af vor Kvindelige Hjælpeforenings Bestyrelse under Forsæde af Foreningens Præsidentinde, Søster Kirsten Knudsen, og Hjælpeforeningens Medlemmer skjænkede en nydelig Krands, der virkede smukt mellem den store Rigdom af Blomster, som dækkede Kisten. Begravelsen var i det Hele stemningsfuld og værdig, og mange af de Tilstedeværende udtalte sig uforbeholdent om, at det var den smukkeste og bedst ordnede Sørgegudstjeneste, de havde overværet.

— Christian O. Nielsen afgik ved Døden i Logan den 13. Maj d. A. efter en kirurgisk Operation. Han blev født i Spørring, Jylland, den 1. September 1837, annammede Evangeliet i Randers i Maj 1874 og emigrerede til Utah 1889. Han var en varm og opofrende Ven mod Herrens Tjenere, medens han boede i sit Fødeland, og var flittig og ærlig i Udøvelsen af sine religiøse Pligter, hvorfor han ogsaa fulgtes til Graven af en stor Venneskare, da hans jordiske Levninger stedtes til Hvile paa Hyde-Parks Kirkegaard den 16. Maj. Hans Hustru var nemlig begravet der, og det var hans Ønske at hvile samme Sted.

— Caroline Amalie Jacobsen afgik ved Døden i Logan den 23 Juli d. A. Hun blev født i Nyborg, Danmark, den 26. Juni 1837, indlemmedes i Kirken ved Daab i Odense den 26. Januar 1857 og emigrerede til Utah i 1871. Mange af vore ældre Brødre, som i de Dage virkede som Missionærer i den Gren, hvor hun boede, mindes hende endnu med Taknemlighed for den Gjæstfrihed og Omhu, hun udviste overfor dem. Hun blev Moder til 10 Børn, 39 Børnebørn og 20 Børnebørns Børn. Mange vare de, der samledes om hendes Baare for at vise den sidste Ære mod den trofaste Hedengangne, hvis Liv og følgeværdige Exempel længe vil bevares i Erindringen hos dem, der kjendte hende.

Indhold:

Udgivet og forlagt af Andrew Jenson, Korsgade 11, Kjøbenhavn N.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).